

PEOPLE PLEASER

Sponsored by Jake and Karen Abilevitz in memory of Jake’s Beloved Parents, ז"ל לאה בת אברהם ז"ל, יהושע בן שמעון דב ז"ל and Karen’s brother

1) Avos, Chapter 3, Mishna 9 & 10

R. Hanina b. Dosa said: anyone whose fear of sin Precedes his wisdom, his wisdom is enduring, but anyone whose wisdom precedes his fear of sin, his wisdom is not enduring.	רבי חנינא בן דוסא אומר כל שיראת חטאו קודמת לחכמתו חכמתו מתקיימת וכל שחכמתו קודמת ליראת חטאו אין חכמתו מתקיימת
He [also] used to say: anyone whose deeds exceed his wisdom, his wisdom is enduring, but anyone whose wisdom exceeds his deeds, his wisdom is not enduring.	הוא היה אומר כל שמעשיו מרובין מחכמתו חכמתו מתקיימת וכל שחכמתו מרובה ממעשיו אין חכמתו מתקיימת:
He [also] used to say: anyone from whom the spirit of [his fellow-] creatures derives satisfaction, from him the spirit of the all-present [too] derives satisfaction. But anyone from whom the spirit of [his fellow-] creatures derives no satisfaction, from him the spirit of the all-present [too] derives no satisfaction.	הוא היה אומר כל שרוח הבריות נוחה הימנו רוח המקום נוחה הימנו וכל שאין רוח הבריות נוחה הימנו אין רוח המקום נוחה הימנו

2) פירוש רבינו יונה על אבות פרק ג

הוא היה אומר כל שרוח הבריות נוחה הימנו רוח המקום נוחה הימנו - ר"ל מי שמשאו ומתנו נאה עם הבריות וכלם מכירים כי באמונה עם הבריות (מה הבריות) וכדאמרי' במסכת יומא [דף פ"ו] כל תלמיד שקורא ושונה ונושא ונותן באמונה עם הבריות מה הבריות אומרות עליו אשרי פלוני שלמד תורה אשרי אביו אשרי אמו [א"ה בגמרא שלפנינו איתא אשרי רבן] שלמדוהו תורה וכו' ועל זה רוח המקום נוחה הימנו מפני שהתורה מתקלסת על ידו וכל שאין רוח הבריות נוחה הימנו אין רוח המקום נוחה הימנו לא יהי נקי מה' ומישראל:

3) פירוש רש"י על אבות פרק ג

כל שרוח הבריות. כלומר כל מי שהוא אהוב למטה [נ"א לבריות] בידוע שהוא אהוב למעלה [נ"א למקום]:

ABARBANEL (4)

וגו'. וגם יתכן לפרש 'חכמתו מתקיימת ואינה מתקיימת' - בבחינת השומעים, לפי שהדברים היוצאים מפ"י אנשים שאומרים מעט ועושים הרבה, הם מתקבלים ומתקיימים בידי שומעיהם להיותם יוצאים מפ"י עושיהם ביראת חטא ובכשרון המעשים. וכאשר יהיה בהפך אין חכמתם מתקיימת בלב השומעים ולומדים אותם, כי הדברים פחות יאמינו במאמרים מבפעולות. ולפי שפעמים רבות האדם אין תוכו כבדו¹⁴ ומראה עצמו ירא חטא ובעל מעשים ובתוכו ישים ארבו, לכן בא המאמר השלישי - "כל שרוח הבריות רוח המקום נוחה הימנו". וענינו שאף על פי, שיהיה האדם אלה פיהו מלא מרמות ותוך¹⁵, הנה הפרסום הכולל יגלה רעתו, לפי שכללות העם תמיד ישיג אמתת הדברים ולא יוכל הרמאי לרמות את הכל, ולכן היה קול הרבים כקול שדי¹⁶. ומפני זה נאמר לאברהם (בראשית כח, יד): "ונברכו בך"¹⁷ כל משפחות האדמה". והם¹⁸ גם אמרו (בראשית כג, ו): "נשיא אלהים אתה בתוכנו", לפי שהאמת תמיד בכללות בני אדם. וכמו שאמרו בפרק ואלו מגלחין (מועד קטן טז, ע"ב): מאי דכתיב: "חכמות בחוץ תרונה" (משלי א, כ), כדאמר רבא כל העוסק בתורה מבפנים תורתו מכרזת עליו בפרהסיא. שרצו לומר, שהעוסק לשום שמים והוא באמת ירא חטא ומעשיו ישרים, הפרסום מכריז עליו שלמותו וענתה בו צדקתו¹⁹, והוא אומרו: "כל שרוח הבריות נוחה הימנו רוח המקום נוחה הימנו". וכמו שאמרו במקום אחר כל מי שהוא אהוב למטה אהוב למעלה²⁰ (ברכות יז, ע"א). וזהו פירוש המאמר הזה אצלי.

5) דרך חיים על אבות פרק ג

כל שרוח הבריות וכו'. מאמר זה נסמך עם שני מאמרים הראשונים כל שיראת חטאו קודמ' וכו' וכל שמעשיו מרובים מחכמתו וכו', שבא התנא לאשמועין קשור החכמה עם יראת חטא וקשור החכמה עם המעשים שיש להם קשור וחבור ביחד ואל יפרדו, ואח"כ בא להודיע כי רוח המקום הוא גם כן מקושר ומחובר עם רוח הבריות וכל מי שרוח הבריות נוחה הימנו ג"כ רוח המקום נוחה הימנו. והמשפט הוא אחד לגמרי ג"כ עם הראשונים, שאם רוח הבריות מרובה אז יש קיום לדבר הזה מה שרוח המקום נוחה הימנו, כי הדברים שהם קשורים יחד אין להם קיום לאחד זולת השני כמו שהוא בענין זה, כי רוחו של מקום ורצונו הוא דבק ברוח הבריות, וזה מפני כי הכללים יש להם דביקות גמור בו יתברך עד שרוח המקום דבק ברוח הבריות, וזה אמרם כל שרוח הבריות נוחה הימנו רוח המקום נוחה הימנו. ודברים אלו ראויים להבין איך רוח המקום קשורה ברוח הבריות, והעד על זה מה שאמר (יחזקאל ל"ו) ואת רוחי אתן בקרבכם ומזה תראה כי נאצל מן רוח המקום רוח האדם, כמו שהוא אצל הנביאים דכתיב (במדבר י"א) ואצלתי מן הרוח אשר עליך וכן נאצל רוח של מקום על רוח הבריות כי יש כאן דביקות וחבור לגמרי. ולפיכך אמר שכל שרוח הבריות נוחה הימנו רוח המקום נוחה הימנו אחר שמן רוח המקום נאצל רוח הבריות. ויש להבין דברי חכמה מאוד והוא אשר התבאר למעלה אצל עשה רצונו של הקדוש ברוך הוא כרצונך וכו' ושם בארנו כי קשור רצון הקב"ה ברצון הבריות וזהו שאמר כאן ג"כ כל שרוח הבריות נוחה הימנו רוח המקום נוחה הימנו וכו':

6 מרכבת המשנה לר"י אלאשקר על אבות פרק ג

וא"ת היאך איפשר לאדם שיהיו מעשיו מרובים מחכמתו, שהרי המעשה אינו כי אם כפי מה שתגזור החכמה, וע"כ תמצא (שבת פח ע"א) שנקראו ישראל עמא פזיזא שהקדימו עשייה לשמיעה, שבתחלה האדם שומע ואח"כ עושה. אמנם י"ל ולומר שלפעמים יכול האדם שיהיו מעשיו מרובים ממה שגזרה החכמה, והוא שיהיה נוטה לצד החסידות בכל עניינו.

משנה י

[יג]. והנה הוא מוסיף על מה שגזרה החכמה, והאדם אשר הוא מתנהג בזאת המדה בודאי רוח הבריות נוחה הימנו, ויהיה רצוי לרוב אחיו. ותדע שרוח המקום נוחה הימנו, שתקע אהבתו בלב האנשים, וכמ"ש שלמה ע"ה ברצות ה' דרכי איש גם אויביו ישרים אתו (משלי טז, ז). והוא שלא די שיאהבוהו כל אוהביו שהם מינו, אלא אפילו מי שאינו מינו הוא אוהב אותו. וזהו כל שרוח הבריות נוחה הימנו. ומזה יתבאר ההפכי, שאם אינו מדבר על הבריות בכלל איך תאמר וכל שאין רוח הבריות נוחה וגו'. הרי יש לנו (פסחים מט ע"ב), גדולה השנאה ששונאים עמי הארצות לת"ח, האם נאמר שבשביל שאין רוח עמי הארצות נוחה מהם, גם כן אין רוח המקום נוחה מהם. או יש לפרש שלא יקראו הבריות כי אם עם ה', והם בעלי חכמה ומעשה. אמנם מי שאין בו לא חכמה ולא מעשה, הוא נמשל כבהמות נדמו, והוא גולם בלא צורה, וזהו אני עושה אתכם בריה חדשה.

7 ספר חובות הלבבות שער ה - שער יחוד המעשה פרק ה

whose breath is in his nostrils, for of what account is he?' (Yeshayahu 2:22). Even if such a debt did exist, how could I satisfy all my contemporaries, when I cannot satisfy the members of my household, much less other people?

"As to what you quoted from the sayings of our Masters, of blessed memory, it does not imply an obligation to attempt to please all people. Rather, its meaning is like what one of the wise men said to his son in his will: 'My son, it is impossible for you to win the favor of all people. Try, rather, to win God's favor, and He will make you pleasing to people,' as it is written: 'When God is pleased with a man's ways, He makes even his enemies to be at peace with him' (Mishlei 16:7).

"Moreover, if someone is admired and praised by all people, young and old, and his deeds are pleasing to them, this is proof that God, may He be exalted, has sown love for him in people's hearts and given him the good name that is on their tongues. It is something that the Creator does not do for those who hate Him; it is clear and powerful proof that God is pleased with this person.

"But that a pious person should strive and labor to gain the praise of men for his service of God is not in accord with the code of conduct of the pious."

Beware, therefore, of this and other such attempts of the evil inclination to entice you, for it seeks to lead you along on this road, until it has brought you down into the trap of hypocrisy. When it praises you, answer it [as follows]:

"What is it that you commend me for — that I am aware of my obligations to God? On the contrary, this is a claim that God has against me, since I fail to act in accordance with my awareness.

"And even if I were to do so, would all of it be an adequate expression of gratitude to the Creator, May He be exalted, for the smallest of His favors toward me? After all, what is the measure of my days compared to the measure of the days of the universe? Yet not even all of those would be [time] enough to tell of the Creator's favors toward me. How much less, then, is it possible for me to repay what I

8 ספר אורחות צדיקים שער הגאווה

the death to overthrow him and ensnare him in its net. It will offer him rationalizations and theories to the effect that there is mitzvah and reward in his praising and glorifying himself. Thus will the evil inclination say: "You have already attained a high level of wisdom and saintliness, and you should ingratiate yourself with men and exert yourself to find favor in their eyes and flatter them and reveal your wisdom and righteousness to them in order to gain their love. And it will substantiate its argument with the words of the Rabbis (Avos 3:10): "All who find favor in the eyes of their fellowmen find favor in the eyes of God." All these are false proofs, the theory itself being founded in pride. The truth is as the Scripture states (Mishlei 16:7): "When Hashem desires a man's ways, his foes, too, make peace with him." This is how the matter is to be understood: If a man does not praise himself before others and does not attempt to find favor in their eyes when he does his good deeds, and, in spite of this, is beloved by them, this is strong proof that the Holy One Blessed be He loves him, and has sowed love for him in the hearts of men and given him a good name on their tongues. And the truth is that many men are beloved by their fellowmen and despised by the Holy One Blessed be He, when they do not fulfill the mitzvos. For the Holy One Blessed be He loves - only those who study Torah and abide by it.

to tempt you and cause you to err in your own soul. [The evil inclination] will say to you:

"Find favor in the eyes of others"

"I am so happy that you have reached such a state, that your faith is strong and your heart is undivided toward God. You have already attained a degree of piety unequalled by anyone else in your generation. This is more than enough of an expression of your gratitude to the Creator for His kindness and grace. You should also conduct yourself so as to fulfill some of your obligations to human beings. For, as you know, they can further your interests or bring you harm; and, as you have found out, if they are pleased with you, you will have honor, but if they are angry with you, you are headed for oblivion.

"You should therefore try to do what will please them, so as to win their favor. As our Masters, of blessed memory, said: 'Anyone in whom the spirit of his fellow creatures takes pleasure, the spirit of the Omnipresent takes pleasure' (Avos 3:10)."

Answer it [this way]:

"What good will it do me to find favor with one who is as weak as I am, who does not have the power either to help or to harm me, as Scripture says: 'Forget about man,

שפת אמת – פירוש

כל שרוח הבריות נוחה בו, נראה דאין הפירוש שהוא סימן דאם כן הוה ליה למימר להיפוך כל שרוח המקום נוחה הימנו רוח הבריות נוחה הימנו אולם התנא משמיענו להשתדל לעשות כן שיהיה רוח הבריות נוחה הימנו, ולכאורה נדמה שכל אחד יכול לקרב לכל הבריות שינחו הימנו אבל מכאן משמע שאינו תלוי ביד האדם רק בצדקותיו כי ה' יתברך ממציא ליראיו תן בעיני הבריות:	שהוא עושר ⁴² ומטיב עם אחרים ובסבה זו הוא אוהב דוה אינו בכלל נוחה הימנו:
רוח המקום נוחה הימנו, יש לפרש שעל ידי זה בא שיהיה רוח המקום נוחה הימנו, אי נמי יש לפרש משום זה הדבר שיש לו שרוח הבריות נוחה הימנו עושה רצון המקום ועל ידי זה אוהב למעלה ורוח המקום נוחה הימנו:	רוח המקום נוחה הימנו, יש לפרש שעל ידי זה בא שיהיה רוח המקום נוחה הימנו, אי נמי יש לפרש משום זה הדבר שיש לו שרוח הבריות נוחה הימנו עושה רצון המקום ועל ידי זה אוהב למעלה ורוח המקום נוחה הימנו:
וכל שאין רוח הבריות נוחה הימנו יעשה תשובה ועל ידי זה יהיה נוחה הימנו:	וכל שאין רוח הבריות נוחה הימנו יעשה תשובה ועל ידי זה יהיה נוחה הימנו: